

آموزش پرستاری

انجمن علمی پرستاری ایران

دوره چهارم شماره ۳ (پیاپی ۱۳) پاییز ۱۳۹۴ - شماره استاندارد بین المللی: ۲۳۲۲-۳۸۱۲

- ۱..... بررسی تأثیر آموزش احیاء قلبی-ریوی بر آگاهی و عملکرد دانش آموزان مقطع ابتدایی
زینب آذربور، آناهیتا معصوم پور، کاملیا روحانی، سارا جام برسنگ
- ۱۱..... سلامت عمومی در دانشجویان پرستاری و مامایی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی
آسیه نمازی، شیوا عزیزاده، سبحانه کوچک زاده طالعی
- بررسی ارتباط بین سبک تصمیم گیری عمومی و صلاحیت بالینی در پرستاران شاغل در بیمارستانهای آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی
کرمانشاه در سال ۱۳۹۳.....
علیرضا عبدی، پروانه اسدی، تورج محمدیاری، جواد میری
- ۳۰..... بررسی تأثیر مداخله آموزشی خانواده محور بر حمایت اجتماعی درک شده سالمندان دیابتی نوع ۲: کاربرد تئوری شناختی اجتماعی
محمد رضا امینی مریدانی، آذر طل، رویا صادقی، بهرام محبی، کمال اعظم
- ۴۱..... مقایسه برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته پرستاری کودکان ایران و آمریکا
فاطمه قربانی، ماهتی رهکار فرشی، لیلا ولیزاده
- ۴۸..... بررسی ارتباط هوش اجتماعی و اخلاقی با عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی شهرستان های مراغه و بناب در سال ۱۳۹۳.....
مظفر غفاری، نادر حاجلو، شهناز بایرامی
- مقایسه تأثیر تدریس به روش یادگیری از طریق همتایان با روش سخنرانی بر میزان یادگیری دانشجویان هوشبری دانشگاه علوم پزشکی جهرم
در سال ۱۳۹۲.....
رسول اسلامی اکبر، محسن حجت، زهره بادیه پیمای جهرمی
- ۶۶..... مقایسه عوامل انگیزشی و موانع آموزش به بیمار از دیدگاه مدیران و پرسنل پرستاری
مهديه آرين، حامد مرتضوی، محبوبه طباطبایی چهر، ویدا طیبی، اکرم گازرانی

به نام خداوند جان و خرد
مجله آموزشی پرستاری
فصلنامه علمی - پژوهشی انجمن علمی پرستاری ایران
دوره چهارم - شماره ۳ (پیاپی ۱۳) - پاییز ۱۳۹۴

- صاحب امتیاز: انجمن علمی پرستاری ایران
- مدیر مسؤول: دکتر فاطمه الحانی
- سردبیر: دکتر فاطمه الحانی
- معاون سردبیر: دکتر آذر طل
- شماره پروانه انتشار: ۹۴/۴۸۲۳ مورخ ۹۱/۲/۲۰
- شماره بین المللی منبع: ۳۸۱۲-۲۳۲۲
- شماره بین المللی نشریه الکترونیکی: e-ISSN ۲۳۲۲-۴۴۲۸

• **شورای نویسندگان (به ترتیب حروف الفبا):**

- دکتر محمد اسماعیل پور بندینی، استادیار دانشکده پرستاری و پیراپزشکی گیلان
- دکتر فاطمه الحانی، دانشیار گروه پرستاری دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر منیر انوشه، دانشیار گروه پرستاری دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر زهره پارسا یکتا، استاد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر حمید پیروی، دانشیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران
- دکتر محمدعلی چراغی، دانشیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر محمدعلی حسینی، دانشیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر سیده فاطمه حق دوست اسکویی، استاد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران
- دکتر محمدرضا حیدری، استادیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه شاهد
- دکتر ناهید دهقان نیری، استاد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر ناهید رژه، دانشیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه شاهد
- دکتر سادات سیدباقر مداح، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر نعیمة سیدفاطمی، دانشیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران
- دکتر آذر طل، دکترای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر عباس عبادی، دانشیار دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله
- دکتر عباس عباس زاده، استاد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- دکتر شهرزاد غیاثوندیان، استادیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر علی فخرموحدی، استادیار دانشکده پرستاری و پیراپزشکی سمنان
- دکتر مسعود فلاحی خشکناز، دانشیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر انوشیروان کاظم نژاد، استاد گروه آمار زیستی دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر عیسی محمدی، دانشیار گروه پرستاری دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر ندا مهرداد، استادیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران
- دکتر حسن ناوی پور، استادیار گروه پرستاری دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر علیرضا نیکبخت نصرآبادی، استاد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر مجتبی ویس مرادی، استادیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر مجیده هروی، استادیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه شاهد
- دکتر فریده یغمایی، دانشیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

• **ویراستار انگلیسی: علیرضا قریب**

• **ویراستار فارسی: دکتر فاطمه الحانی**

• **حروفچینی و صفحه آرایی: اکرم پورولی**

• **طراح جلد: اکرم پورولی**

• **ناشر: انجمن علمی پرستاری ایران**

• **نشانی: تهران - میدان توحید - دانشکده پرستاری و مامایی تهران**

• **کدپستی: ۱۴۱۹۷۳۳۱۷۱، صندوق پستی: ۱۴۱۹۵/۳۹۸، تلفن و نمابر: ۶۶۵۹۲۵۳۵**

• **e-mail: info@jne.ir , Website: http://jne.ir**

بررسی ارتباط هوش اجتماعی و اخلاقی با عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی شهرستان های مراغه و بناب در سال ۱۳۹۳

*مظفر غفاری^۱، نادر حاجلو^۲، شهناز بایرامی^۳

۱- مربی، گروه روان شناسی، دانشگاه پیام نور، ایران (نویسنده مسؤول)
پست الکترونیکی: mozaffar.ghaffari@yahoo.com

۲- دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

۳- کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات آذربایجان شرقی، تبریز، ایران.

نشریه آموزش پرستاری دوره ۴ شماره ۳ پاییز ۱۳۹۴ ۴۸-۵۵

چکیده

مقدمه: هوش اجتماعی و اخلاقی در محیط های دانشگاهی که از لحاظ تفاوت های فردی و شخصیتی از تنوع بسیاری برخوردار هستند، باعث افزایش سازگاری دانشجویان شده و عملکرد تحصیلی آنان تحت تأثیر قرار می دهد. هدف این مطالعه بررسی ارتباط هوش اخلاقی و اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانشجویان می باشد.

روش: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. نمونه آماری این تحقیق شامل ۳۳۳ نفر از دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه های آزاد و دولتی شهرستان های بناب و مراغه در سال ۱۳۹۳ بودند که به روش خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده ها از نسخه فارسی پرسشنامه های هوش اجتماعی تت و هوش اخلاقی لنینک و کیل استفاده شد. سپس داده ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: بین عملکرد تحصیلی دانشجویان با متغیر هوش اجتماعی ($P=0/00$ و $r=0/394$)، مؤلفه دلسوزی ($P=0/00$ و $r=0/320$)، مؤلفه مسئولیت پذیری ($P=0/00$ و $r=0/243$)، مؤلفه بخشش ($P=0/00$ و $r=0/436$) و مؤلفه درستکاری هوش اخلاقی ($P=0/00$ و $r=0/263$) رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد. نتایج ضریب همبستگی چند متغیری به روش Enter نشان داد که متغیر هوش اجتماعی و خرده مقیاس های هوش اخلاقی در تبیین متغیر عملکرد تحصیلی دانشجویان (۴۱/۳٪) سهم دارند.

نتیجه گیری: با توجه به ارتباط مستقیم عملکرد تحصیلی با هوش اجتماعی و مولفه های هوش اخلاقی، به نظر می رسد هوش اجتماعی و اخلاقی باعث افزایش عملکرد تحصیلی دانشجویان می شود.

کلید واژه ها: هوش اجتماعی، اخلاقی، عملکرد تحصیلی، دانشجویان.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۸/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۸/۱۸

مقدمه

یکی از مشکلات شایع نظام آموزشی در بسیاری از کشورهای جهان، پدیده‌ی اُفت تحصیلی است که زبان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی متوجه دولت‌ها و خانواده‌ها می‌کند. تلاش برای شناسایی عوامل مهم در پیشرفت تحصیلی و ارایه‌ی راهبردها و انجام اقداماتی در جهت کاهش خسارات ناشی از اُفت تحصیلی، مستلزم تحقیقات بسیار در این زمینه است (۱). تعاریف متفاوتی از عملکرد تحصیلی و روش‌های اندازه‌گیری آن وجود دارد که به طور عمده در دو حیطه عینی و ذهنی قرار می‌گیرند (۲). در پژوهش‌های انجام شده پیرامون ارزیابی عملکرد تحصیلی، نمرات دروس یا دوره‌های تحصیلی به عنوان معیار تعیین‌کننده عملکرد تحصیلی مد نظر قرار گرفته شده است (۳،۴). عوامل مختلفی با عملکرد تحصیلی رابطه دارد یکی از این عوامل، متغیر هوش اجتماعی است. هوش اجتماعی (Social Intelligence) در ابتدا فقط به عنوان یک مفهوم منفرد معرفی شد، اما بعدها آن را به عنوان دو نوع هوش فردی تعریف کردند که به دو جنبه هوش درون فردی (Intrapersonal Intelligence) و هوش بین فردی (Interpersonal Intelligence) می‌پردازد که شامل دانش و آگاهی در مورد خود و دیگران می‌باشد (۵). هوش اجتماعی به عنوان یک توانایی ضروری برای افراد به منظور ارتباط، درک و تعامل مؤثر با دیگران می‌باشد (۶). هوش اجتماعی را می‌توان درک بهتر از روابط بین انسانها، احساسها، افکار و رفتار تعریف کرد (۷). موفقیت در عملکرد تحصیلی، وابسته به هوش اجتماعی دانشجویان می‌باشد (۸). بین عملکرد تحصیلی و هوش اجتماعی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد (۹،۱۰). عملکرد تحصیلی بالا به هوش اجتماعی وابسته است (۱۱). از نظر هوش اجتماعی بین دو گروه از دانش‌آموزان دارای خلاقیت بالا و پایین تفاوت وجود دارد (۱۲). اما در مطالعه Meijs و همکاران رابطه هوش اجتماعی و عملکرد تحصیلی معنی‌دار مشاهده نشد (۱۳).

متغیر دیگری که با عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه دارد هوش اخلاقی است. Martin و همکاران هوش اخلاقی را اعتقاد عمیق و ارزش‌های میدانستند که قادر است تمامی افکار و رفتارهای فرد را هدایت کند (۱۴). این نوع هوش به مثابه نوعی جهت‌یاب برای اقدام به عمل درست و توانایی کاربرد اصول اخلاقی در تعامل با دیگران است (۱۵). هوش اخلاقی به معنی ظرفیت و توانایی درک درست از خلاق، داشتن اعتقادات اخلاقی قوی و عمل به آنها و رفتار در جهت صحیح و درست است (۱۶). هوش اخلاقی

یکی از ابعاد هوش است که می‌تواند چارچوبی را برای عملکرد صحیح انسانها فراهم آورد و به عنوان یک عامل پیش‌بینی‌کننده رفتار انسانها محسوب شود (۱۷). بسیاری از رفتارها و عملکردهای انسان ریشه در اصول و ارزش‌های اخلاقی دارد و از آن متأثر می‌شود (۱۸). در نظر گرفتن اصول اخلاقی نتایج مهمی در پذیرش تفاوتها و پی‌بردن به ارزش‌های گوناگون به دنبال دارد (۱۹). متغیر اخلاق و هوش اخلاقی در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه، سهم دارند (۲۰). اخلاق تحصیلی و پایبندی به قواعد با عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه دارد (۲۱). میزان هوش اخلاقی و صلاحیت اخلاقی در دو گروه از دانشجویان دارای عملکرد تحصیلی بالا و پایین متفاوت می‌باشد (۲۲). برای افزایش عملکرد تحصیلی دانشجویان، لازم هست که اخلاق و هوش اخلاقی آنها تقویت شود (۲۳). یکی از عوامل بالقوه عملکرد تحصیلی مطلوب، هوش اخلاقی دانشجویان می‌باشد (۲۴). بین پیشرفت تحصیلی و رشد اخلاقی در دختران نوجوان رابطه مثبت و معنی‌دار مشاهده شد (۲۴). رابطه هوش اخلاقی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان مثبت و معنی‌دار می‌باشد (۲۵). یافته مطالعه مایر نشان داد که با افزایش هوش اخلاقی می‌توان عملکرد تحصیلی دانشجویان را تقویت کرد (۲۶). از آنجایی که دانشگاه از لحاظ بافت قومی، طبقه اجتماعی و مذهبی از تنوع بسیاری برخوردار است و جامعه دانشجویی متأثر از این تنوع فرهنگی، قومی و مذهبی هستند. ضمناً در داخل کشور تحقیق روشنی راجع به موضوع حاضر صورت نگرفته است و اجرای چنین طرحها، می‌تواند باعث تقویت دانش روانشناسی اجتماعی و فرهنگی در داخل کشور باشد. گذشته از این در نظام آموزشی استفاده از نتایج تحقیقات، امکان سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای بخردانه فعالیت‌های نظام‌های آموزشی را فراهم می‌آورد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش هوش اجتماعی و اخلاقی در تبیین عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی انجام گردید.

روش مطالعه

تحقیق حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش را (۲۰۰۰ نفر) دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه‌های آزاد اسلامی و دولتی شهرستان مراغه و بناب در سال ۱۳۹۳ تشکیل می‌دادند. نمونه آماری پژوهش حاضر با استفاده از فرمول و با توجه به طرح پژوهش و تعداد متغیرها شامل ۳۳۳ نفر (۲۰۰ نفر دختر و ۱۳۳ پسر) از دانشجویان علوم پزشکی شهرستان‌های مراغه و بناب بوده‌اند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. برای گزینش اعضای نمونه،

(۱۵). در ایران ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۹۴ به دست آمد. روایی صوری، محتوایی و هماهنگی درونی مؤلفه های آن توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفت. بیشترین همبستگی درونی بین بخشش و دلسوزی و درستکاری با هوش اخلاقی به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۶ و ۰/۶۶ می باشد. نتایج تحلیل عاملی مؤلفه های هوش اخلاقی نشان داد که درستکاری با بار عاملی ۰/۶۴، مسئولیت پذیری ۰/۸۱، دلسوزی ۰/۸۴ و بخشش ۰/۸۳ که دارای ۰/۸۰ درصد اشتراک هستند که این عامل مشترک همان هوش اخلاقی می باشد (۲۷).

در این پژوهش داده ها با استفاده از آزمون های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار)، ضریب همبستگی پیرسون (برای بررسی همبستگی ساده متغیرها) و تحلیل رگرسیون چندگانه استاندارد (برای نقش متغیرهای پیش بین در تبیین متغیر ملاک) از طریق نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها

نمونه آماری مطالعه حاضر شامل ۲۰۰ نفر (۶۰٪) از دانشجویان دختر با میانگین سنی ۲۱/۲؛ ۱۳۳ نفر (۴۰٪) از دانشجویان پسر با میانگین سنی ۲۲/۷ بودند که در دامنه سنی ۱۸ الی ۲۸ سال قرار داشتند. از بین ۳۳۳ نفر دانشجو، ۱۵۰ نفر (۴۵٪) در دانشگاه آزاد اسلامی و ۱۸۳ نفر (۵۵٪) در دانشگاه های دولتی مشغول به تحصیل بودند که رشته تحصیلی ۴۰ نفر (۱۲٪) علوم آزمایشگاهی، ۱۰۰ نفر (۳۰٪) پرستاری، ۵۰ نفر (۱۵٪) بهداشت عمومی، ۱۰۰ نفر (۳۰٪) مامایی و ۴۰ نفر (۱۲٪) اتاق عمل بوده است. میانگین و انحراف معیار متغیرها در جدول ۱ آمده است.

نتایج ارائه شده در جدول ۲ نشان داد که بین عملکرد تحصیلی دانشجویان با متغیر هوش اجتماعی $I=0/394$ و $P=0/00$ ، مؤلفه دلسوزی $I=0/320$ و $P=0/00$ ، مؤلفه مسئولیت پذیری $I=0/243$ و $P=0/00$ ، مؤلفه بخشش $I=0/436$ و $P=0/00$ و مؤلفه درستکاری هوش اخلاقی $I=0/263$ و $P=0/00$ رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد. به عبارت دیگر میزان عملکرد تحصیلی در دانشجویانی که از هوش اخلاقی و اجتماعی بالایی برخوردار بودند بیشتر بوده است.

از بین گروه های آموزشی، ۵ گروه به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. برای به دست آوردن حجم نمونه کافی، ۳۳۳ مجموعه پرسشنامه توزیع شد. محققان پس از کسب اجازه از مسوولین مربوطه، در کلاس ها حاضر شدند، بعد از دادن اطمینان در خصوص محرمانه بودن اطلاعات، جلب نظر و توجیه دانشجویان، اقدام به توزیع و جمع آوری پرسشنامه ها و پاسخنامه های مربوط در همان زمان و مکان نمودند. در مدت چهار هفته تمامی داده ها گردآوری شدند. حضور محققان در کلاس درس و تأکید مکرر به دانشجویان باعث شد که تمام دانشجویان مورد نظر (انتخاب شده) به سؤالات پرسشنامه ها به صورت کامل و دقیق پاسخ دهند و این مطالعه پرسشنامه ناقص و ریزشی نداشته باشد. تحصیل در ترم دوم و بالاتر معیار ورود به مطالعه، عدم رضایت در همکاری معیار خروج از مطالعه بوده است.

برای جمع آوری اطلاعات از فرم مشخصات فردی (شامل اطلاعات: سن، جنس، معدل، رشته تحصیلی، نوع دانشگاه و ترم تحصیلی)، نسخه فارسی پرسشنامه هوش اجتماعی تت و مقیاس هوش اخلاقی لنینک و کیل استفاده شد (۱۵،۵).

مقیاس هوش اجتماعی تت: این پرسشنامه دارای ۴۵ ماده دو گزینه ای (بلی و خیر) است. که گزینه های آن به صورت صفر و یک نمره گذاری می شود. و نمره هر آزمودنی بین ۰ تا ۴۵ می باشد. امتیاز بیشتر به معنی هوش اجتماعی بالا می باشد (۵). در ایران صفاری نیا و همکاران (۱۳۹۰) پرسشنامه مذکور را روی دانشجویان هنجاریابی کردند، بررسی همسانی درونی پرسشنامه نشان داد که همه گویه ها بجز گویه های ۵، ۱۰، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۲۶، ۳۳، ۳۹ و ۴۰ همبستگی بالایی با نمره کل دارند، بنابراین از ۴۵ ماده پرسشنامه ۹ ماده حذف شد. آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۷۸، همبستگی دو نیمه آن ۰/۷۶ و قابلیت باز آزمایی آن ۰/۷۵ به دست آمد. همچنین برای بررسی روایی از روش روایی همزمان استفاده شد. به علت همبستگی بالای پرسشنامه با پرسشنامه هوش هیجانی، روایی همزمان پرسشنامه مناسب ارزیابی شد (۵).

مقیاس هوش اخلاقی لنینک و کیل: این آزمون از ۴۰ سؤال تشکیل شده است و چهار خرده مقیاس (درستکاری، بخشش، مسوولیت پذیری و دلسوزی) دارد. پاسخ دهندگان به هر پرسش بر روی طیف پنج درجه ای (هرگز تا تمام اوقات) پاسخ می دهند که به ترتیب به این گزینه ها امتیاز ۱ تا ۵ تعلق می گیرد. پایایی پرسشنامه از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۶ به دست آمد. همچنین روایی صوری و محتوایی و همسانی درونی پرسشنامه مطلوب به دست آمد

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار متغیر عملکرد تحصیلی، هوش اجتماعی و خرده مقیاس های پرسشنامه هوش اخلاقی در دانشجویان علوم پزشکی شهرستان های مراغه و بناب در سال ۱۳۹۳

مقیاس ها و خرده مقیاس ها	میانگین و انحراف معیار
عملکرد تحصیلی	۱۷/۰۵ ± ۱/۲۸
هوش اجتماعی	۳۰/۰۱ ± ۳/۲۸
مؤلفه درستکاری هوش اخلاقی	۳۰/۰۴ ± ۱/۳۸
مؤلفه بخشش هوش اخلاقی	۳۱/۰۵ ± ۲/۰۰
مؤلفه مسولیت پذیری هوش اخلاقی	۲۹/۰۴ ± ۱/۸۲
مؤلفه دلسوزی هوش اخلاقی	۳۲/۰۶ ± ۱/۴۸

جدول ۲: ضرایب همبستگی ساده عملکرد تحصیلی دانشجویان با هوش اجتماعی و خرده مقیاس های پرسشنامه هوش اخلاقی در دانشجویان علوم پزشکی شهرستان های مراغه و بناب در سال ۱۳۹۳

متغیر	عملکرد تحصیلی	هوش اجتماعی	مؤلفه درستکاری	مؤلفه بخشش	مؤلفه مسولیت پذیری	مؤلفه دلسوزی	سن	ترم تحصیلی
۱. عملکرد تحصیلی	۱							
۲. هوش اجتماعی	۰/۳۹۴***	۱						
۳. مؤلفه درستکاری	۰/۲۶۳***	۰/۴۶۷***	۱					
۴. مؤلفه بخشش	۰/۴۳۶***	۰/۴۸۰***	۰/۲۹۸***	۱				
۵. مؤلفه مسولیت پذیری	۰/۲۴۳***	۰/۴۹۹***	۰/۵۸۹***	۰/۵۴۶***	۱			
۶. مؤلفه دلسوزی	۰/۳۲۰***	۰/۴۸۷***	۰/۴۹۸***	۰/۴۲۸***	۰/۵۰۰***	۱		
۷. سن	۰/۰۹۸	۰/۰۸۷	۰/۰۹۵	۰/۰۶۷	۰/۰۷۷	۰/۰۸۵	۱	
۸. ترم تحصیلی	۰/۰۶۵	۰/۰۷۴	۰/۰۹۱	۰/۰۷۸	۰/۰۵۵	۰/۰۵۹	۰/۰۷۹	۱

جدول ۳: ضریب رگرسیون چندگانه استاندارد برای پیش بینی متغیر عملکرد تحصیلی با توجه به مؤلفه های هوش اخلاقی و هوش اجتماعی در دانشجویان علوم پزشکی شهرستان های مراغه و بناب در سال ۱۳۹۳

Tolerance	VIF	P-Value	T	ضرایب استاندارد		متغیر هوش اجتماعی
				ضرایب غیر استاندارد	B خطای استاندارد	
۰/۵۱۰	۱/۹۶۲	۰/۰۶۲	۱/۸۷۱	۰/۱۱۵	۰/۰۰۶	۰/۰۱۱
۰/۵۲۱	۱/۹۲۰	۰/۰۰۰	۱۰/۱۴۷	۰/۶۱۵	۰/۰۱۱	۰/۱۱۰
۰/۲۶۴	۳/۷۹۱	۰/۰۰۰	-۷/۶۰۳	-۰/۶۴۷	۰/۰۱۸	-۰/۱۳۵
۰/۴۳۸	۲/۲۸۲	۰/۰۰۰	۴/۵۳۸	۰/۳۰۰	۰/۰۱۴	۰/۰۶۲
۰/۳۷۳	۲/۶۸۱	۰/۰۰۰	۴/۰۴۷	۰/۲۹۰	۰/۰۱۰	۰/۰۴۲

که در مطالعه حاضر برای بررسی توزیع نمرات متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی دانشجویان) از آزمون Kolmogorov-Smirnov استفاده شد که نشان از نرمال بودن توزیع متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی) می باشد ($P > 0.05$). برای بررسی داده های پرت از آزمون Mahalanobis استفاده شد که میزان ۲۰/۲۰ به دست آمد که میزان آن کمتر از مقدار بحرانی مجذور کای با آلفای ۰/۰۰۱ بوده است (مقدار بحرانی مجذور کار از طریق برنامه آماری Mnitab با در نظر گرفتن تعداد متغیرها به مقدار ۲۰/۵۲ به دست آمد) که نشان می دهد در این مطالعه داده های پرت وجود ندارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه استاندارد نشان داد که مؤلفه های درستکاری، مسولیت پذیری، بخشش و دلسوزی هوش اخلاقی و

در تحلیل رگرسیون چندگانه استاندارد، برای اطمینان از عدم تخطی از مفروضه های نرمال بودن، خطی بودن، هم خطی و یکسانی پراکندگی، از تحلیل مقدماتی استفاده شد. مقادیر گزارش شده برای Tolerance و VIF (Variance inflation factor) در جدول ۳ حاکی از آن است مفروضه هم خطی، تخطی نشده است. چون که ارزش Tolerance تمام متغیرها بیشتر از ۰/۱ و ارزش VIF متغیرها کمتر از ۱۰ بوده است. همچنین برای بررسی استقلال خطاها از آزمون Durbin-Watson استفاده شده است که میزان آن ۱/۸۹ به دست آمد که نشان از مستقل بودن خطاها می باشد. مفروضه دیگری که در آزمون رگرسیون باید رعایت شود نرمال بودن توزیع نمرات متغیر ملاک (وابسته) هست

به دست آمده در این مطالعه نشان داد که بین عملکرد تحصیلی دانشجویان با مؤلفه دلسوزی، مسئولیت پذیری، بخشش و مؤلفه درستکاری هوش اخلاقی رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد. یافته به دست آمده با یافته سیدر، سلیمت، نوپک و قومز (۲۰۱۳) که اعتقاد داشتند هوش اخلاقی در پیش بینی عملکرد تحصیلی دانش آموزان متوسطه، سهم دارند (۲۰)، و با نتایج پژوهش گل پرور و خاکسار (۱۳۸۷) که اشاره داشتند اخلاق تحصیلی و پایبندی به قواعد با عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه دارد (۲۱) هم خوانی دارد. در همین راستا ماهاسنه (۲۰۱۴) بیان داشته که میزان هوش اخلاقی و صلاحیت اخلاقی در دانشجویان دارای عملکرد تحصیلی بالا و پایین متفاوت می باشد. می توان گفت که هوش اخلاقی، توانایی درک درست از خلاف، داشتن اعتقادات اخلاقی قوی و عمل به آنهاست. دانشجویان با هوش اخلاقی بالا، کار درست را درست انجام می دهند، اعمال آنها پیوسته به ارزشها و عقایدشان هماهنگ است، عملکرد بالایی دارند و همیشه کارها را با اصول اخلاقی پیوند می زنند. بعبارت دیگر می توان گفت که هوش اخلاقی، نوعی مکانیزم خودکنترلی در امور درسی و دانشگاهی فراهم می آورد که به واسطه آن دانشجویان بدون نظارت مستقیم و غیر مستقیم از بیرون، وظیفه یا کار خود را که همان عملکرد تحصیلی هست به طور کامل انجام می دهند. همچنین می توان اشاره کرد که دانشجویان توانمند به هوش اخلاقی، خود را مسئول اعمال خود می دانند همین عامل هم به نوبه خود باعث می شود که این دانشجویان در رسیدن به اهداف خود؛ پشتکار، انگیزش و سخت کوشی بیشتری را از خود نشان دهند.

مختص بودن نمونه آماری به دانشجویان علوم پزشکی مراغه و بناب که تعمیم یافته ها را به سایر دانشجویان با محدودیت مواجه می سازد لذا پیشنهاد می شود که در پژوهش های بعدی این مطالعه بر روی جامعه آماری وسیع تر مطالعه شود. همچنین اجرای پژوهش های کیفی و آمیخته در بررسی اثرگذاری این متغیرها و سایر متغیرهای روانشناختی نظیر هوش شخصی، خوددلسوزی، حس انسجام و ... بر روی متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی) سودمند می باشد.

نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که متغیرهای پیش بین (هوش اجتماعی و اخلاقی) در پیش بینی متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی) نقش دارند و می توان از این متغیرها برای پیشرفت آتی دانشجویان

متغیر هوش اجتماعی در دانشجویان قوی ترین متغیرها برای پیش بینی متغیر عملکرد تحصیلی می باشد. ($R=0/643$ ؛ $R^2=41/3\%$ ؛ مجذور R ؛ $R^2=41/3\%$ ؛ مجذور R تعدیل شده؛ $F=43/195$ ؛ $p<0/000$). جدول ۳ ضرایب استاندارد و غیر استاندارد بتا را برای متغیرهای معنی دار در پیش بینی متغیر عملکرد تحصیلی دانشجویان را نشان می دهد.

بحث

فرضیه اول مطالعه پیش بینی می کرد که بین هوش اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد. یافته به دست آمده نشان داد که رابطه متغیرها مثبت و معنی دار می باشد. بیان رابطه مثبت در فرضیه بدین معنا بود که با کاهش یا افزایش مقدار عددی هوش اجتماعی، عملکرد تحصیلی دانشجویان نیز کاهش یا افزایش می یافت. این نتیجه گیری با یافته های براون و آنتونی (۱۹۹۰) و نیساخان (۲۰۱۴) که نشان دادند بین عملکرد تحصیلی و هوش اجتماعی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد (۹،۱۰)، هم خوانی دارد. در همین راستا ساکسینا و جین (۲۰۱۳) نشان دادند که عملکرد تحصیلی بالا به هوش اجتماعی وابسته است (۱۱). اما یافته حاضر با یافته مطالعه می جس و همکاران (۲۰۱۰) که اشاره داشتند رابطه هوش اجتماعی با عملکرد تحصیلی معنی دار نمی باشد (۱۳)، همخوانی ندارد. می توان گفت که هوش اجتماعی عامل مؤثر و تعیین کننده در برآیندهای زندگی واقعی مانند موفقیت در دانشگاه، تحصیل، شغل و روابط بین شخصی می باشد. بعبارت دیگر هوش اجتماعی، توانایی کنار آمدن و ارتباط برقرار کردن با دیگران است. هوش اجتماعی به دانشجویان کمک می کند که مصاحب و شنوده خوبی باشند و از تدریس استاد استفاده بهینه داشته باشند. همچنین هوش اجتماعی باعث می شود که فرد با سایر دانشجویان و کارکنان ارتباط مؤثر داشته باشد همین عامل هم به نوبه خود می تواند در افزایش عملکرد تحصیلی دانشجویان نقش ویژه داشته باشد. بنابراین، به نظر می رسد جهت افزایش عملکرد تحصیلی دانشجویان لازم است از روش های تقویت هوش اجتماعی، مانند جلسات مشاوره، آموزش گروهی و انفرادی و جلسات بحث آزاد استفاده شود. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه استاندارد نشان داد که متغیر هوش اجتماعی در این مطالعه از قوی ترین متغیرها برای پیش بینی عملکرد تحصیلی دانشجویان می باشد.

فرضیه دوم مطالعه پیش بینی می کرد که بین مؤلفه های هوش اخلاقی با عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد. نتایج

"بررسی ارتباط هوش اجتماعی و اخلاقی با عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی" است که با حمایت مالی دانشگاه پیام نور انجام شده است. در این جا صمیمانه از تمامی کسانی که ما را به نحوی در انجام این پژوهش یاری نموده اند سپاسگزاری می نمایم.

استفاده کرد براساس یافته به دست آمده، برای افزایش عملکرد تحصیلی دانشجویان، لازم هست به دانشجویان تمامی رشته ها و مقاطع تحصیلی در این زمینه کارگاههای آموزشی اجرا شود.

تشکر و قدردانی

این مقاله مستخرج از پژوهشی به شماره ۲۶۶۱۱/د با عنوان

References

- 1- Sakkaki S. Study the effective factors on academic achievement in veteran, martyr and no martyr student. [Research projects]. Ardabil: bonyad shahid va omor esargharan Ardabil. 2006. (Persian)
- 2- Tagharrobi Z, Fakharian E, mirhoseini F, rasoulinejad S, akbari H, ameli H. Prediction of academic performance in the students of operation room major at Kashan university of Medical Sciences. Journal of Medical Education Development. 2011; 4(6):1-9. (Persian)
- 3- Moniri R, Ghalebtarash H, Mussavi G. The reasons of educational failure among paramedical students in Kashan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2006; 6 (1):135-40. (Persian)
- 4- Fakharian E, Tagharrobi Z, Mirhoseini F, Rasoulinejad S A, Akbari H, Ameli H. Academic performance of medical alumni of Kashan University of medical sciences and its related factors. Educational Strategies in Medical Sciences. 2009, 2(2): 5-6. (Persian)
- 5- Safarinia M, Solgi Z, Tavakkoli S. Investigating validity and reliability of social Intelligence Questionnaire Among university students in Kermanshah. Social Psychology Research. 2011; 1(3):57-70. (Persian)
- 6- Nijholt A, Stock O, Nishida T. Social intelligence design in ambient intelligence. AI & Soc. 2009; 24:1-3.
- 7- Wallenius M, Punamäki RL, Rimpelä A. Digital game playing and direct and indirect aggression in early adolescence: the roles of age, social intelligence, and parent-child communication. Journal of Youth and Adolescence. 2007; 36(3): 325-36.
- 8- Panigrahi MR. Academic Achievement in relation to intelligence & socio-economic status of high school students. Edutracks. 2005; 5(2): 26-7.
- 9- Brown LT, Anthony RG. Continuing the search for social intelligence. Personality and Individual Differences. 1990; 11: 463-70.
- 10- Nisa-Khan Z. Relationship between intelligence and academic achievement of secondary level students. Global Journal for Research Analysis. 2014; 3(3): 35-6.
- 11- Saxena S, Jain RK. Social intelligence of undergraduate students in relation to their gender and subject stream. Journal of Research & Method in Education. 2013; 1(1):1-4.
- 12- Singh S. Emotional intelligence, social intelligence, adjustment and personality differentials of adolescents with high & low creativity [dissertation]. Chamdigerth: School of

Human Education: P.U.Chamdigerth University.2007.

13- Meijs N, Cillessen ANC, Scholte RHJ, Segers E, Spijkerman R. Social intelligence and academic achievement as predictors of adolescent popularity. *Journal of Youth and Adolescence*. 2010; 39(1): 62-72.

14- Martin DE, Rao A, Sloan LR. Plagiarism, Integrity, and workplace deviance: A criterion study. *Ethics and Behavior*. 2009; 19(1):36-51.

15- Lennick D, Kiel F. Moral intelligence: enhancing business performance and leadership success. Pennsylvania: Wharton School Publications. 2008.P.67-8.

16- Borba M. Building moral intelligence. San Francisco: Jossey-Bass Publications; 2001.P.147-48.

17- Mohammadi S, Nakhaei N, Borhani F, Roshanzadeh M. Moral intelligence in nursing: a cross-sectional study in East of Iran. *Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine*. 2013; 6 (5):57-66. (Persian)

18- Flite CA, Harman LB. Code of ethics: principles for ethical leadership. *Perspectives in Health Information Management*. 2013; 10:1-11.

19- Jahangir Zadeh MR & et al, (Translator). Development of moral intelligence in the child. Kolen M, (Author) .Tehran: olome aslami va tahghighat farhanghi Centre Publications; 2010. P.50-1. (Persian)

20- Seider S, Gilbert JK, Novick S, Gomez J. The role of moral and performance character strengths in predicting achievement and conduct among urban middle school students. *Teachers College Record*. 2013; 115(8):1-34.

21- Golparvar M, khaksar S. Moral and value factors associated with academic performance. *Journal of Education al Psychology Studies*.2008; 5(8):73-88. (Persian)

22- Mahasneh AM. The Level of Moral Competence among Sample of Hashemite University Students. *Middle-East Journal of Scientific Research*. 2014; 19(9):1259-65.

23- Tonbra EA. Counselling implications of moral education for academic performance of secondary school students in Ezinihitte-Mbaise local government area Imo state, Nigeria. *African Education Indices*. 2013; 5(1):1-8.

24- Perry-Burney GD, Takyi BK. Self Esteem, Academic Achievement, and Moral Development Among Adolescent Girls. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*. 2002; 5(2):15-27.

25- Hoseinpoor Z & Ranjdoost S. The relationship between moral intelligence and academic progress of students Third year of high school course in Tabriz city. *Advances in Environmental Biology*. 2013; 7(11): 3356-61.

26- Mayer J. Dose enhances academic performance in student with moral intelligence. [Dissertation]. Chamdigerth: School of Health Education: P.U.Chamdigerth University.2013.

27- siadat S, kazemi I, Mokhtaripour M. Relationship between Moral Intelligence and the Team Leadership in Administrators from Faculty Members' Point of View at the Medical Sciences University of Isfahan 2008-2009 . *JHA*. 2009; 12 (36) 12 (36):61-69. (Persian)

The Relationship between Social and moral Intelligence with Academic Performance of Medical Students in Maragheh and Bonab, Iran in 2015

* Ghaffari¹ M (MSc) - Hajlo² N (PhD)- Bayami³ Sh (MSc).

1- Instructor, Department of Psychology, Payame Noor University (PNU), Iran (**Corresponding author**)

Email: mozaaffar.ghaffari@yahoo.com

2- Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Education and psychology, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

3- Clinical Psychology (MA), Science and Research Branch Islamic Azad University of East Azerbaijan Province, Iran.

Abstract

Introduction: Social and moral intelligence in university settings stimulates students' adaptation in the university and affect their academic performance. The aim of this research was to investigate the relationship between social and moral intelligence with students' academic performance.

Method: This descriptive correlational study was carried out on 333 medical students of Islamic Azad Universities and State universities of Bonab and Maragheh, Iran in 2015. Samples were selected through a cluster sampling in several phases. Data were collected using Farsi versions of Thet's social intelligence questionnaire as well as Lennick & Kiel's moral intelligence. Data was analyzed using Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis.

Results: Positive and direct correlation was observed between students' academic performance and social intelligence ($R=0.394$, $P=0.00$), a compassion subscale of moral intelligence ($r=0.320$, $P=0.00$), a responsibility subscale of moral intelligence ($R=0.243$, $P=0.00$), a forgiveness subscale of moral intelligence ($r=0.436$, $P=0.00$), and honesty subscale of moral intelligence ($r=0.263$, $P=0.00$). The results of multivariate correlation coefficient showed that variable of social intelligence and the subscales of moral intelligence may partially (41.3%).

Conclusion: According to the direct correlation of academic performance with social intelligence and subscales of moral intelligence, it seems that social and moral intelligence causes an increase in the students' academic performance.

Keywords: Social Intelligence, Moral Intelligence, Academic Performance, Students.

Received: 9 November 2014

Accepted: 13 November 2015

Iranian Nursing
Scientific Association

Journal of Nursing Education

Vol.4 No.3 (Serial 13) Autumn 2015 ISSN: 3812-2322

- The effect of cardiopulmonary resuscitation training on Basic Life Support Knowledge and Performance among primary school students10**
Azarpoor Z (MSc) – Masoompour A (MSc) – Rohani C (Ph.D) – Jambarsang S (MSc).
- General health in nursing and midwifery students and its relationship with academic achievement18**
Namazi A (MSc)- Alizadeh Sh (Ph.D)- Kouchakzadeh talami S (MSc).
- General decision-making style and clinical competence of nurses working in the educational hospitals affiliated to Kermanshah University of Medical Sciences in 201429**
Abdi A (Ph.D)-Assadi P (MSc)- Mohammadyari T (MSc)- Miri J (MSc).
- Assessing the Effect of Family-based Intervention Education Program on Perceived Social Support among Older Adults with Type 2 Diabetes: Application of Social Cognitive Theory40**
Amini Moridani MR (MSPH) - Tol A (PhD-MPH)- Sadeghi R (PhD) - Mohebbi B (MD)- Azam K (PhD).
- Comparison of Master’s curriculum of pediatric nursing in Iran and United states47**
Ghorbani F (PhD) - *Rahkar Farshi M (PhD) - Valizadeh L (PhD).
- The Relationship between Social and moral Intelligence with Academic Performance of Medical Students in Maragheh and Bonab, Iran in 201555**
Ghaffari M (MSc) - Hajlo N (PhD)- Bayami Sh (MSc).
- Comparison of teaching through peer learning with the lecture method on the learning level of anesthesiology students at Jahrom University of Medical Sciences in 201365**
Eslami Akbar R (Ph.D) – Hojat M (Ph.D) -Badiyepymaie Jahromi Z (M.Sc).
- The Comparison between Motivational Factors and Barriers to Patient Education Based on the Viewpoints of Nurses and Nurse Managers77**
Arian M (M.Sc)- Mortazavi H (Ph.D)- TabatabaeiChehr M (M.Sc) - Tayebi V (M.Sc)- Gazerani A (M.Sc).